

A l'esquerra, *La gran capbussada*, 1967. Dalt, *Dues cadires de pluja*, Calvi, 1972.

CULTURA

David Hockney exposa al Palau de la Virreina de Barcelona

Dies tranquils a Califòrnia

La primera gran retrospectiva del pintor britànic David Hockney a Barcelona, la va inaugurar ell mateix el passat 12 de gener. Setanta-tres obres per a conèixer, entre piscines i algun capbussó, una de les grans estrelles de la galàxia pictòrica contemporània. Fins el pròxim 28 de febrer.

Dimarts, 12 de gener a la una del migdia, David Hockney presenta la retrospectiva *David Hockney* al Palau de la Virreina de Barcelona. Ell és l'astre. Els satèl·lits són Oriol Bohigas, regidor de Cultura; Francesc Vicens, regidor de Difusió i Relacions Culturals, i José Luis Yuste, director gerent de la Fundació Joan March. Primer entren en òrbita les llunes. Hockney brilla per ell mateix.

Potser li agradaria desaparèixer. *Missing*. Però no ho pot fer. Tampoc no pot aconseguir d'aturar les seves mans i acabar trencant el cartonet que l'identifica: "David Hockney". Amb un tranquil gest infantil ho intenta enganxar amb saliva. És inútil. Però no s'hi capfica: el recolza sense més voltes al capell de feltre negre que reposa davant seu sobre la taula.

Vint-i-dos anys després torna a Barce-

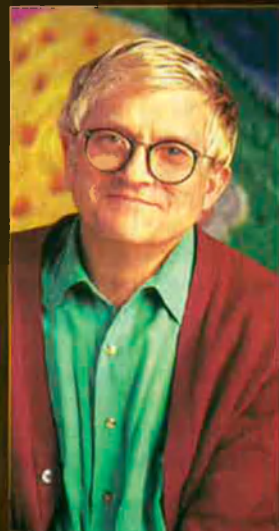
lona, al cor d'una ciutat que ens obre el cor, per presentar-nos una exposició retrospectiva de la seva obra. Es queda sol davant un escamot de càmeres fotogràfiques que al primer moviment de boca surten de la trinxera per cosir-lo a llam-pades. Un cop rostit i amb la parsimònia d'un *terminator*, s'aixeca, s'escuda en la tímida i parla. Poc, molt poc: "Les obres parlen per si mateixes i crec que són bastant evidents". Té poques coses a dir: "Ja he fet dues entrevistes aquest matí". Hockney gesticula i invita: "Pre-gunteu-me".

¿Fax? ¿Ordinador? ¿Hedonisme? ¿Califòrnia? Amb una actitud diplomàticament fugissera, respon a tot. És la paciència incombustible dels mil i un cops. Quasi no té llavis, com els rèptils que es passen hores amb la boca oberta al sol. Segurament, també al sud de Califòrnia. Ulleres rodones, un bastó negre amb mà-

nec blanc i dos audíofons especialment fabricats per a les seves orelles: vermell a la dreta, blau a l'esquerra, són la resta d'accessoris imprescindibles quan es veu obligat a comunicar-se amb l'exterior sense les seves obres a l'abast.

Sabates de pell girada color beix fosc tirant a marró, pantalons blancs de pana gruixuda, camisa rosa salmó, armilla granat, jaqueta a quadres granats foscos i clars i gavadina grisa, tot, esquitxat per un corbata negra amb dibuixos de caixmir blancs, són l'escafandra eminentment britànica d'aquest britànic llarg i prim i una mica geperut, que, així com va fer el seu amic Andy Warhol, porta el cabell tenyit de ros.

El pas següent és el més feliç per a la vanitat de tot artista: recórrer l'exposició. I fotografiar-se davant d'alguns dels seus quadres més famosos. La sessió s'acaba davant el mar de Califòrnia: *The only*

JIM MOHR

A l'esquerra, *Els meus pares*, 1977. Baix, *Jardí japonès*, 1991. Dalt, David Hockney.

one with waves ('L'únic amb onades'). "One more and it's enough" ('una més i ja n'hi ha prou'), exclama Hockney estoicament. 73 peces realitzades entre 1954 i 1991 que arriben de la mà de la Fundació Joan March, que la porta de Madrid, on va ser exposada el passat setembre.

Tot i que és la primera retrospectiva de Hockney a Barcelona, aquesta ciutat ja havia estat escenari de dues exposicions sobre el pintor britànic: *Hockney Fotògraf*, que va tenir lloc a la seu central al gener de 1985; i *A Rake's Progress (Els progressos d'un llibertí)*, una sèrie de gravats de l'artista anglès del segle XVIII, William Hogarth, i la versió que en va fer David Hockney, que es va exposar l'any 1990 al Centre Cultural de la Caixa de Terrassa, al març, i a la Galeria Edude de Barcelona, a l'abril. Ambdues exposicions, organitzades pel British Council.

PRIMER VA SER EL VERD DESMAIAT

Però una retrospectiva

és un llarg camí. Un passeig de trenta-set anys plens d'actualitat. Un passeig fantàstic pels escenaris d'aquest home que un dia va fugir del gris emboirat d'una illa europea, va marxar als EUA i va trobar el seu lloc en el món en la costa oest d'aquell país.

Encara que David Hockney va venir al món anglès el dia 9 de juliol de 1937, no va veure realment la llum fins a vint-i-set anys més tard, quan es trasllada al nou món.

A Los Angeles hi descobreix que el gris plomís de la seva Bradford natal no és precisament un color que li alleugereixi l'existència. Coincidències de la vi-

da: aleshores es publica als EUA *Un somni americà*, del novel·lista Norman Mailer.

Però tornem al bressol, a aquella ciutat anglesa sense ombres, centre d'indústria i comerç tèxtil del comtat de Yorkshire. David Hockney ja hi passejava, de ben jove, els seus tubs de pintura en un cotxet de nen convertit en carret provisional.

La seva obsessió consistia a reflectir amb tanta fidelitat i intensitat com li fos possible la vida de Bradford. Gris i verd. Encara que molt desmaiats. El seu pare, mentrestant, comprava algunes bicicletes de segona mà, les pintava amb colors

ben cridaners i les tornava a vendre.

L'OBJECTOR I ELS SEUS HEROIS

Després de completar els estudis durant dos anys a la Bradford School of Art, l'any 1957 el jove Hockney es nega a fer el Servei Nacional a les forces armades britàniques. I com a objector de consciència en treballa dos més en diversos hospitals. És temps de guaret pictòric. Però un any després d'acabar la "prestació social", quan és ja un estudiant del Royal College of Arts de Londres, on té per company el pintor nord-americà R. B. Kitaj —amb qui, entre d'altres, fundaria el *pop art* anglès—, té lloc un fet que marcarà el pintor definitivament: visita una retrospectiva de l'obra més important de Picasso, a la Tate Gallery. Primera llum en terres angleses: Hockney s'introdueix sense por en un ball d'estils que dona els seus primers fruits de gran calibre. Les primeres passes en una carrera que el durà a convertir-se en una de les estrelles de la galàxia pictòrica contemporània.

D'aquesta època és el seu primer gran manifest: *Myself and My Heroes* ('Jo mateix i els meus herois'), un aiguafort on apareix acompanyat del Mahatma Gandhi, símbol de la lluita pacífica, i del poeta nord-americà Walt Whitman, a qui s'aficiona per les apassionades relacions masculines que canta; i l'oli sobre cartó *We Two Boys Together Clinging* ('Nosaltres, dos nois estretament abraçats'), punt culminant d'un seguit de pintures de "propaganda homosexual". Totes dues cartes de presentació de l'any 61, el mateix en què li és concedit el Premi Guinness de gravat. La passió de Hockney també abraça, entre d'altres al poeta grec C. P. Cavafis —en poemes del qual hi va basar algunes obres— i a l'estrella del pop Cliff Richard, un dels seus ideals eròtics d'aleshores. El mateix any també que, a l'altre costat de l'Atlàntic, se suïcidava l'escriptor Ernest Hemingway i s'estrenava la mítica *West Side Story*, pel·lícula protagonitzada per Natalie Wood i Richard Beymer.

Però un jove intel·ligent, culte i amb una sensibilitat especial i, a més a més, amb les idees molt clares i sense gaire prejudicis a l'hora de confessar la seua identitat sexual no podia mantenir, com es pot suposar —i encara menys a la conservadora Anglaterra—, bones relacions amb les autoritats del Royal College. Però va ser durant aquest període quan Hockney s'assabenta de l'existència d'u-

La meva mare, Bolton Abbey, Yorkshire, novembre 1982.

ARXIU

na àmplia col·lecció de poesia i literatura homosexual i troba la seva vertadera identitat artística. Com escriu Marco Livingstone: "La companyonia amb altres alumnes li va donar ànims per violar certs tabús estètics i temàtics i fer ús, així, del seu art per a definir-se a si mateix com a ésser humà."

CAPBUSSAT A CALIFÒRNIA

Hockney, que té herències pictòriques del grafit de Dubuffet, de Bacon, Picasso... aprofita les cent lliures del Premi Guinness i se'n va a Nova York. Era l'estiu del 61. Es tenyeix el cabell de ros i es reinventa a si mateix. Però va ser a finals del 1963 i després d'un viatge a Egipte quan l'artista arriba per primer cop a Los Angeles (Califòrnia). Potser, el segon gran xoc després de Picasso.

En plena bogeria dels seixanta, a Califòrnia del Sud descobreix la llum, els colors, la vida al sol, les palmeres, les piscines a l'aire lliure i -¡ves si no!- els cossos joves i nus dels *beach boys* californians, el perfum de pell jove rostida... ¡el paradís! I ell, que sempre ho ha tingut tot molt clar, sap que aquella terra calenta i mig despoblada que té sota els peus és per a ell. "¿Per què l'Oest? Pel clima... és *sexy*... Pateixo claustrofòbia, m'graden els grans espais, els deserts eixuts, on es pot anar sol i trobar-hi alguna cosa d'espiritual. T'hi sents diferent que en una illa humida", justifica Hockney a Barcelona. Adéu a la boira i benvidudes siguin les pintures acríliques.

Viatja, dona classes a les universitats d'Iowa, de Colorado, Califòrnia, Los Angeles i Berkeley. Joga amb el naturalisme, el figurativisme... i és capbussa en la felicitat. Optimista per naturalesa: "Tots hem estat tocats per la tragèdia, però poques vegades per la part còmica de la vida. Hi ha dues possibilitats: riure o plorar. Jo sóc feliç, estimo el món i persegueixo allò que sento, potser perquè no tinc grans aspiracions."

Això són els seus quadres: la placidesa d'un lloc on mai no plou. On les piscines sempre romanen prou transparents com per a reflectir perfectament les palmeres o els cossos nus, excepte una: la de *La gran capbussada*, una de les imatges més familiars d'aquest artista que ens posa en safata un subtil món de temptacions. Res no es mou en aquestes pintures, a les quals només els manca el fil musical. Ho va dir Orson Welles: "El problema de l'esquerra americana és que no vol renunciar a les seves piscines".

El congost Nichols, 1980.

ARKIU

Hockney passa temporades fora de Califòrnia, normalment dissenyant escenaris o vestuaris per a òperes, la qual cosa no el deixa massa temps per a pintar. I encara que per molta gent aquest cognom és sinònim de col·latge fotogràfic, ordinadors, vídeo o l'home que envia exposicions per fax al Brasil per no haver-se de moure de casa, ell torna a casa seva, al seu estudi, a la pintura, com qui torna a un refugi.

Hockney agafa el cotxe i en cinc minuts és a l'estudi. I de l'estudi a casa. Surt poc a Los Angeles. Li agrada observar, "el pas previ a pintar". I per observar res millor que una finestra d'un xalet

a Malibú, acompanyat pel gos. En té prou. Per això a Barcelona no va portar càmera de fotos: "Tenc la memòria i l'ull i això és el què utilitzo".

I l'artista se'n va, però ens deixa el seu equipatge fins el proper 28 de febrer. No se'n vagi del país de les meravelles sense conèixer Hockney. No fugi de la cara acrílica de la vida sense espisar el matrimoni Polaroid-Macintosh. No deixi Barcelona sense contemplar Califòrnia. No llenci cap pedra a la piscina, voregi-la. I, sobretot, no torni de la Rambla sense haver visitat l'inquilí del 99, espai 2.

Joan Marí